

TANSSI, MUSIIKKI, ELÄMÄ - BALETTIMUSIIKIN KLASSIKOITA

27.11.2020 klo 19 Iso sali

TAMPERE-TALO TAMPERE FILHARMONIA

**TSAIKOVSKI: PÄHKINÄNSÄRKIJÄ-SUITE JA PAS
SE DEUX OP. 71**

Alkusoitto
Marssi
Kiinalainen tanssi
Kukkaisvalssi
Trepak
Pas de deux: Intrada

TSAIKOVSKI: SERENADI JOUSILLE OP. 48

Valse (Moderato, Tempo di Valse), tanssisolistit
Elegia (Larghetto elegiaco), tanssisolistit

**PROKOFIEV: ROMEO&JULIA SARJOISTA 1 JA 2
OP. 64**

Kohtaus: Katu herää
Montaguet ja Capuletit
Nuori Julia
Madrigaali
Naamiot
Romeo ja Julia (parvekekohtaus)
Kansantanssi
Romeo Julian haudalla

Markus Lehtinen, kapellimestari
Tampere Filharmonia
Minna Tervämäki, tanssisolisti
Anni Jokimies. tanssisolisti

MARKUS LEHTINEN

Markus Lehtisen kansainvälinen kapellimestarinura käynnistyi vuonna 1987 Pohjoismaisista kapellimestarikilpailuista Tukholmasta. Pian tämän jälkeen hänet kiinnitettiin Kööpenhaminan Kuninkaalliseen Oopperaan kapellimestariksi 1988-93 ja vuodesta 1992 hän on vierailut säännöllisesti myös Tukholman Kuninkaallisessa Oopperassa sekä toiminut Malmön Sinfoniaorkesterin päävierailijana.

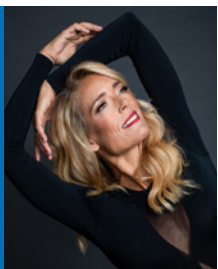

Suomen Kansallisoopperassa Lehtinen on ollut kiinnitettynä 1985-88 ja 1992-97, jonka jälkeen hän on työskennellyt siellä vierailevana kapellimestarina. Lehtinen on toiminut myös Jyväskylän Sinfonian ylikapellimestarina ja johtanut Savonlinnan Oopperajuhlilla useita produktiota.

Lehtinen on toiminut vierailevana kapellimestarina myös saksalaisissa oopperataloissa kuten Hampurin - ja Baijerin Valtiooopperat sekä Berliinin Deutsche Oper. Vuodesta 2011 eteenpäin Markus Lehtinen on vierailut Wienin Valtiooopperassa ja 2016 hän debytoi Moskovan Boshoi-teatterissa. Viime vuosien yhteistyökumppaneita ovat olleet Norjan Radion Sinfoniaorkesteri, Baden Badenin ja Tokion Filharmonikot sekä Pekingin Ooppera- ja Balettiorkesteri.

Kapellimestari uransa lisäksi Lehtinen tunnetaan myös liedpianistina arvostettuina partnereinaan muun muassa Karita Mattila, Jorma Hynninen ja Gabriel Suovanen.

Syksystä 2004 alkaen Markus Lehtinen on toiminut Sibelius-Akatemian oopperakoulutuksen professorina.

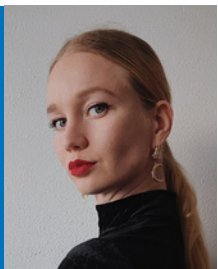

MINNA TERVAMÄKI

on Suomen Kansallisbaletin tähtitanssija. Hän on esiintynyt uransa aikana lähes kaikissa arvostetuimmista klassisen baletin päärooleissa sekä tanssinut keskeisessä roolissa merkittävien nykkykoreografien teoksissa.

Jäädessään eläkkeelle Kansallisbaletista keväällä 2021 Tervämäen toiminta on painottunut yhä enemmän poikkitaiteelliseen yhteistyöhön.

Tervämäki on saanut arvostetun Philip Morris Dance Flower Award -palkinnon (1997), Edvard Fazer -palkinnon (2000), Libris Award -palkinnon (2006) ja Imatran Balettigaalan tunnuspalkinnon (2009). Syksyllä 2011 hänelle myönnettiin Suomen Leijonan ritarikunnan 1. luokan ritarimerkki sekä Muusikkojen liiton tunnustuspalkinto.

ANNI JOKIMIES

on suomalainen tanssija ja baletinopettaja. Hän aloitti balettiopintonsa Tanssiopisto Sonja Tammelassa josta hän siirtyi Suomen Kansallisoopperan Balettioppilaitokseen. Tanzolymp-balettikilpailusta Berliinistä vuonna 2013

saavutetulla stipendillään hän lopetti opintonsa Baselin Teatterin Balettikoulussa Sveitsissä. Jokimies aloitti uransa Ballet du Rhin-ryhmässä Ranskassa Ivan Cavallarin johdolla. Vuonna 2014 hän siirtyi Suomen Kansallisbalettiin neljäksi vuodeksi jonka jälkeen hän tanssi kaksi vuotta Yhdysvalloissa Oklahoma City Balletissa Robert Millsin johdolla.

Jokimies on tanssinut kuororooleja sekä sooloja lukuisilta maineikkailta koreografeilta, kuten Nacho Duato, Angelin Preljocaj, Jerome Robbins, Carolyn Carlson, Septim Webre, Geroge Balanchine ja Jorma Elo.

TAMPERE FILHARMONIA

Tampere Filharmonia on 97 muusikon täysimittainen sinfoniaorkesteri, jonka koti on Suomen suurimmassa konserttitalissa Tampere-talossa. Sinfoniakonserttien lisäksi Tampere Filharmonialla on oma kamarimusiikkikonserttien sarja Faunien iltapäivä, joka täyttää 25 vuotta vuonna 2021. Orkesteri osallistuu vuosittain myös Tampereen Oopperan produktioihin, soittaa balettia ja konsertoi vuorovuosin Tampere Biennalessa.

Tampere Filharmonia tunnetaan lapsille ja nuorille suunnatun musiikkikasvatustoiminnan edelläkävijänä, jolla on Suomen ensimmäinen orkesterin nuorisoklubi. Kaupungin henkeä sykkivä orkesteri synnyttää vanavedessään paljon uusia kokoonpanoja, jotka rikastuttavat seudun konserttielämää. Kesällä 2020 orkesteri käynnisti Liikkeellä-kiertuetoiminnan, jossa Tampere Filharmonian pienkokoonpanot kiersivät Pirkanmaan kunnissa. Kiertue saa jatkoa elokuussa 2021.

Tampere Filharmonian historia alkaa vuodesta 1930, jolloin orkesterin nimi oli Tampereen orkesteri. Tampereen kaupunginorkesteri siitä tuli 1947, ja vuonna 2002 nimi vaihtui Tampere Filharmoniaksi. Orkesterin ylikapellimestareina ovat toimineet Hannu Lintu, John Storgårds, Eri Klas, Tuomas Hannikainen, Leonid Grin, Ari Rasilainen, Atso Almila, Paavo Rautio, Juhani Raiskinen ja Eero Kosonen.

Orkesterin ylikapellimestari on Santtu-Matias Rouvali, joka nähdään puikon varressa yhteensä neljässä konsertissa kevään 2021 aikana.

Orkesterin yli 50 levytyksestä useat ovat keränneet tunnustusta ja kansainvälisiä palkintoja. Tuorein levytys Rouvalin johdolla julkaistiin syksyllä 2018 yhdessä Göteborgin sinfoniaorkesterin kanssa. Orfeo-levymerkille tehdyllä äänitteellä Tampere Filharmonia soittaa Leonard Bernsteinin sarjan Sinfonia tansseja musikaalista West Side Story ja Miklós Rózsan viulukonserton. Molemmilla levytyksillä viulukonserttojen solistina taituroi latvialainen Baiba Skride.

I-viulu

Anton Chausovskii vuorotteleva 1. konserttimestari

Adriana Iacovache-Pana 3. konserttimestari

Riikka Marttila *

Lotta Laaksonen ***tp.

Lea Antola

Raimo Hannikainen

Siri Heinonen

Katri Nikkanen

Jaakko Nordman

Vitali Torkkeli

Kati Tuominen-Heroja

II-viulu

Heidi Kuula **

Hanna Parviainen ***

Riitta Hallila

Antti Hannikainen

Heikki Hannikainen

Elina Kilpinen

Kristine Lilientale-Birzniece

Eeva-Liisa Suuronen

Johanna Koponen tp.

Alttoviulu

Mikhail Slobodjaniuk sooloaltisti

György Balázs *

Marianne Hautakangas

Anne Korhonen

Taavi Nachtigall

Tarja-Leena Saari

Elizabete Sorokina

Iina Marja-aho tp.

Sello

Kalle-Pekka Koponen *

Reinis Birznieks

Miika Jämsä

Sampo Liukko

Elina Rouvali

Virpi Välimäki

Kontrabasso

Joni Armio ***

Pentti Huhtinen

Juha Kleemola

Heikki Lehtinen

Huilu

Nina Johnson ***

Seppo Planman

Saara Lehtinen **tp.

Oboe

Juha Ala **

Heikki Pöyhönen ***

Paula Malmivaara tp.

Klarinetti

Jarmo Hyväkkö *

Janne Pesonen ***

Reetta Näätänen

Fagotti

Aleksei Dmitriev *

Aleksandr Veryukhanov **

Mikko-Pekka Svala tp.

Käyrätorvi

Aleksi Mäkimattila *

Jouni Suuronen **

Pauliina Koskela ***

Ismo Ponkala

Pasi Tiitinen

Timo Ruskeepää

Trumpetti

Alessandro Chiavetta **

Ilari Pälli ***tp.

Tapio Kilpinen

Pasuuna

Antti Hirvonen *

Vygantas Silinskas **

Olavi Hostikka

Tuuba

Harri Miettunen *

Patarummut

Tiina Laukkanen *

Lyömäsoittimet

Jyri Kurri *

Tuomo Oravakangas ***

Péter Fodor ***

Harri Lehtinen tp.

Harppu

Kirsti Vartiainen *

Kosketinsoittimet

Ville Hautakangas *tp.

äänenjohtaja *

vuorotteleva äänenjohtaja **

varaäänenjohtaja ***

tilapäinen tp.

PJOTR TŠAIKOVSKI (1840-1893): PÄHKINÄNSÄRKIJÄ OP. 71 (OSIA ORKESTERISARJASTA SEKÄ PAS DE DEUX: INTRADA)

Vuonna 1892 Pietarin Mariinski-teatterissa ensi-iltansa saanut baletti Pähkinänsärkijä kuuluu Pjotr Tšaikovskin viimeisten vuosien teoksiin, ja hän on sitä tehdessään ollut mestaruutensa huipulla. Vaikka luomisen vapaus kuuluu olennaisena osana taiteeseen, joutui Tšaikovski tekemään työtään tiukassa musiikillisessa pakkopaidassa. Legendaarinen libretisti ja koreografi Marius Petipa nimittäin antoi hänelle tarkkoja ohjeita yksittäisistä numeroista, niiden tempoista, tunnelmasta ja jopa tiettyjen käänteiden tahtimääristä. Sitäkin ihmeellisemmältä tuntuu se spontaani keksintä, joka Tšaikovskin musiikista huokuu.

Pähkinänsärkijän taustalla on romantikkokirjailija E. T. A. Hoffmannin satu Pähkinänsärkijä ja hiirikuningas (1816) sekä Alexandre Dumas vanhemman siitä tekemä versio. Jouluaattona alkavassa baletissa seitsemänvuotias Klaara saa puisen pähkinänsärkijänuken. Nukke herää yöllä eloon, puolustaa Klaaraa Hiirikuninkaan hyökkäystä vastaan, muuttuu prinssiksi ja vie Klaaran Makeishaltijattaren maahan, jota nuket asuttavat. Lopussa Klaara herää joulukuusen alta, pähkinänsärkijänukke sylissä.

Tšaikovskin balettimusiikki sisältää monia pieni-
muotoisia helmiä alkaen kepeän ilmavasti tanssahtelevasta alkusoitosta. Ensimmäisen näytöksen tunnettuihin kohtauksiin kuuluu myös juhlavia fanfaareja ja virtuoosisia juoksutuksia yhdistelevä Marssi.

Toisessa näytöksessä ollaan saavuttu Makeishaltijattaren maahan ja sen lumottuun palatsiin. Seuraa ”divertissement”, sarja eri maiden kansantansseja jäljitteleviä karakteritansseja. Näitä ovat mm. itämaisella eksotiikalla tyyllittelevä Kiinalainen tanssi sekä räiskyvän vauhdikas Trepak, joka edustaa venäläisenä tanssina Tšaikovskin ominta aluetta. Hehkeän romanttinen Kukkaisvalssi kuuluu baletin ja koko Tšaikovskin tuotannon

tunnetuimpiin kappaleisiin. Teoksen emotionaalisenä lämpöpiirteenä on Makeishaltijattaren ja prinssin Pas de deux eli kaksintanssi ja sen hehkuvan tunteikas avausjakso (Intrada).

PJOTR TŠAIKOVSKI (1840-1893): OSAT VALSE JA ELEGIA SERENADISTA JOUSILLE C-DUURI OP. 48

Tšaikovskin Serenadi jousille C-duuri valmistui intensiivisen sävellysrupeaman tuloksena lokakuun lopulla 1880. Se on yksi hänen tasapainoisimmista ja vapautuneimmista luomuksistaan, josta hänen nimeensä turhan usein liitetty pateettisuus ja suurieleisyys puuttuvat tyystin. Hän oli itsekin tyytyväinen teokseen ja kirjoitti tukijalleen Nadežda von Meckille: ”Sävelsin Serenadin sisäisestä vakaumuksesta. Se on sydämellinen teos, eikä se, niin uskallan ajatella, ole vailla todellista arvoa.”

Tšaikovski ehti sävellystyön aikana kaavailla teoksesta ensin sinfoniaa tai jousikvintettoa, sitten sarjaa jousille, kunnes hän päätyi sen lopulliseen nimeen. Otsikko kuvastaakin hyvin teoksen valoisaa ja lämmintä olemusta ja kytkee sen klassismin ajoilta juontuvaan kevyemmän orkesterimusiikin traditioon. Varsinaisen klassisen serenadin muotoa Tšaikovski ei kuitenkaan ole tavoitellut vaan on häilynyt sinfonisen ja sarjamaisen hahmotuksen välillä.

Neliosaisen teoksen osista toisena oleva viehkeän elegantti Valse on tunnetuin ja edustaa teoksessa selkeimmin tanssillista elementtiä. Kolmas osa Elegia puolestaan huokuu hillittyä surumieltä, johon yhdistyy linjakkaan laulavia ja kaipaavan lämpimiä tunteita.

SERGEI PROKOFJEV (1891-1953): MUSIIKKIA ORKESTERISARJOISTA NRO 1 JA 2 BALETISTA ROMEO JA JULIA OP. 64

”Jokainenhan pystyy samaan kuin hän. On heitä, jotka pystyvät laulamaan Romeon ja Julian rakkautta, ja on toisia, jotka eivät osaa muuta kuin matkia apinoiden raivoisia huutoja ja sekavaa peuhaamista.”

Näin kirjoitti muuan Kolonitšev-niminen kriitikko nuoren Sergei Prokofjevin modernistisen Skyyttalaisen sarjan (1915) innoittamana. Sanoillaan ”apinoiden raivoisista huudoista ja sekavasta peuhaamisesta” hän yritti ilmeisesti luonnehtia Prokofjevin musiikkia, mutta samalla hän tuli nurinkurisen profeetallisesti maininneeksi Romeon ja Julian ikään kuin sävellyksellisten taitojen korkeimpana ilmentymänä. Parikymmentä vuotta myöhemmin Prokofjev tuli kuin tulikin laulaneeksi myös Romeon ja Julian rakkautta ja upeasti lauloikin.

Romeo ja Julia -baletti valmistui alkuvuodesta 1936, jolloin Prokofjevin ilmaisu oli pehmentynyt varhaisvuosien uhmakkaasta modernismista ja antanut tilaa laajakaariselle melodisuudelle ja romanttiselle tunteikuudelle. Teoksessa on sekä lyyrisen hurmioituneita melodioita, huumoria, kirpeää ironiaa, jyhkeää voimaa että tragiikkaa, ja kaiken Prokofjev on pukeut monivärisen säkenöivään orkesteriasuun. Luultavasti juuri laaja-alaisuus ja syvä inhimillisyys, ikään kuin elämän eri ulottuvuuksien tiivistäminen yhteen teokseen, on tehnyt Romeosta ja Juliasta yhden koko 1900-luvun rakastetuimmista teoksista.

Prokofjev laati yli kaksituntisesta baletista kolme orkesterisarjaa, joista tässä kuullaan osia kahdesta ensimmäisestä. Katu herää -osassa Veronan aamuinen katunäkymä herää eloon, mutta kaupungin ilmapiiriä myrkyttää kahden mahtisuvun Montaguen ja Capuletien vihanpito. Nuoren Julian muotokuva piirtyy ensin viattoman tyttömäisenä, mutta hänen sisällään on jo varttumassa tunteikas nuori nainen. Madrigaali-osassa Romeon ja Julian välinen rakkaus alkaa syttyä, ja Naamiot on hyväntuulinen kuvaus Romeosta saapumassa ystävineen naamiaisiin.

Romeon ja Julian kuuluisa parvekekohtaus on saanut Prokofjevilta herkän tunteikkaasta hehkuvan intohimoiseksi kasvavan tulkinnan. Kansantanssi kuvaa renessanssin ajan veronalaisen elämän valoisampia tunnelmia, mutta nuorten rakastavaisten kohtalo on kuin tähtiin kirjoitettu (”star-crossed”), ja osassa Romeo Julian haudalla tragedia saa syvältä kouraisevan täyttymyksensä.

Kimmo Korhonen

AAMULEHTI

#Nujertumattomat

Nuorten mielenterveyden häiriöt ovat lisääntyneet huolestuttavasti. Haluamme auttaa ja tuemme nuoria **Nujertumattomat**-hankkeessa.

AUTA SINÄKIN! Lahjoita 10€ - lähetä tekstiviesti
10 NUJERTUMATTOMAT numeroon 16588
www.tampere-talo.fi/nujertumattomat

COURTYARD[®]
 BY MARRIOTT
 Tampere City

TAMPERE-TALO
 TAMPERE FILHARMONIA
 MUUMIMUSEO

NÄIN VALMISTAUDUT KONSERTTIKAUTEEN:

Pysy kartalla ohjelmistouutuuksista uutiskirjeen avulla ja varmista vaivaton konserttielämys tilaamalla väliaikatarjoilu etukäteen!

[UTISKIRJE.TAMPERE-TALO.FI](https://www.tampere-talo.fi/utiskirje)

@TAMPERETALO